

nijski cerkvi slovenske propovedi. Mladeniči ptujske okolice, ako boste vi kazali, kadar pridete v Ptuj, svojo narodno zavednost v uradih, pri izbiranju trgovin, pri obiskovanju gostiln, po tem se bodo začeli stolpi nemškutarske trdnjave v Ptuj kmalu majati, in prišel bo čas, ko se bodo stolpi porušili, in z zidovja starodavnega ptujskega mesta zavihrale bodo slovenske zastave. Narodno navdušenje je sijalo pri teh besedah z obrazov vrle mladine....

Po slavnostnem govoru je zapel mešan zbor Ipavčev: Slovenska dežela. Veščaki so hvalili lepe glasove in ubrano petje. Mladenka Ana Weinhardt je ljubko predavala Gregorčičevo pesem: Na sejmu. Celo nekaj novega sta bili gledališki igri. Mladina hajdinska je pokazala, kako nadarjena je. Dekleta igrala so »Jeza nad petelinom in kes«. Tu si jih moral samo gledati, kako so se držala in sukala, kakor da bi bila na odru rojena. Gospodinja Vladka (Lucija Drevenšek) se je hudovala nad deklami in klicala zaspanke, pa tako vzdihovala za svojim ljubim kokotom. Dekle Lenčka, Rada in Nežika (Neža Šlamberger, Kristina Mikič in Marija Požgan) so prodale za 1 K kokota botri katri (Jera Pal), hude, ker jih je gospodinja zjutraj ob petelinovem petju tako zgodaj klicala. Pa kmalu so spoznale, kako so nespametno ravnale, ker jih je sedaj gospodinja, ki ni mogla spati, klicala že o polnoči, in kupile so kokota za drag denar za 6 K zopet nazaj od prekanjene botre Katre.

Jednako ugajala in še več smeja vzbujala je burka »Kmet Herod ali gorje mu, ki pride dijakom v roke.« Gašper (Ignac Muzek) krčmar v Zakotju, ki bi bil rad videl predstavljati »Tri modre iz Jutrovega« se da od 3 dijakov (Draškovič Franc, Štruel Anton in Novak Jakob) narediti za kralja Heroda in stavi z njimi za 3 K, da bo molčal tako dolgo, dokler mu dijaki ne povedo »Dobro jutro, kralj Herod«. Našemijo ga in tako našemljen sedi na sodu. Dijaki se nekoliko še ponorčujejo iz njega in odidejo. Kmalu prideta iz polja domov 2 hlapca (Gojkošek Anton in Merkuš Franc) in Gašparjev oče Matijče (Miha Sorglechner) in mislijo, da je Gašper začaran ali da je obnorel. Ko branjevec (Cebej Matija) ne more izgnati hudiča, pošljejo po zdravnika (Hostnik Janez), ki ga razno preiskuje. A Gašper mora za stavo vedno mirno in tiho sedeti. Nazadnje mu je le preveč, skoči jezno iz trona in kmalu se vse razvozla, da so namreč dijaki naredili Gašperja le za »aprila«. Omeniti še moram izbornen kuplet »Kmetška kritika«, ki je vz-

budil velikansko smeja. Nazadnje nam je zapel še mešan zbor narodno: »Lahko noč«. Toda zapel jo je le, ker je bila na sporedu. Sicer pa nas ni gonil nihče spat. Saj bi tudi nihče ne šel. Kdo bi spaval, kadar je srce polno navdušenja in veselja? Zabava je bila živahna.

Veselica, ki se je zadnjo nedeljo vršila v Hajdini, je naredila čast hajdinski mladini. Mi ji čestitamo na krasnem vspehu! Upamo, da se kmalu zopet vidimo; kajti med tako izborno, tako narodno zavedno in omikano mladino prebiti par uric, je užitek. Vzglej vaš, hajdinska mladina, pa naj posnema mladina v celi ptujski okolici. Naprej, slovenska mladina! Mi gremo naprej, mi gremo naprej, mi mladi!

Politični ogled.

Surov napad Lahov. Hrvatje imajo v Rimu zavod sv. Jeronima. Na ta zavod so se navalili v Rimu stanujoči dalmatinski Lahiter pregnali Hrvate. Človek bi si mislil, da se kaj takega lahko stori le med divjaki, a tudi med Lahiti je torej kaj takega mogoče. Zavod stoji pod varstvom Avstrije. Ali bo naša vlada imela dovolj krepke volje, da se potegne za pravice svojih varovancev?

Češka stranka poljedelcev. Dne 27. avgusta je imela češka stranka poljedelcev (agrarcev) v Pragi shod zaupnikov, na katerem so izdali oklic za prihodnje volitve v deželni zbor. V oklicu se glasi tudi: »Vsa naša prizadevanja merijo na povzdigo kmečkega stanu; pri tem pa nas vodi načelo, da more biti kdo narodno močan še le tedaj, ako je gospodarsko neodvisen.« Ta shod bo po izjavah listov stranki pripomogel do lepega števila mandatov.

Domoljubje med Nemci. Dne 1. t. m. so v Solnogradu nemški radikalci razkrili dopisni kip velikega sovražnika Avstrije, bivšega nemškega kancelarja Bismarka. In v kljub temu se avstrijske vlade vedno zapostavljajo Avstriji zveste Slovane Nemcem. Prišel bo čas spoznanja, da bi le ne bilo prepozno.

Protiversko gibanje v Španiji. Na shodu sovražnikov cerkev v Barceloni je zaklical en govornik med burnim odobravanjem vseh poslušalcev: »Če so bili naši pradedje pomirjeni, ko so videli teči krvi 3000 redovnikov, tedaj se damo mi pomiriti še le takrat, ko bo umorjenih 300.000 redovnikov in redovnic.« Tako se sme govoriti sedaj v Španiji, kjer so brezverci skraja rabili tudi samo iste besede, kakor jih rabijo mnogi sedaj na Slovenskem: Nismo proti veri, am-

pak proti vsaki nadvladi duhovnikov. Avstrijsko liberalno časopisje imenuje sedanje protiversko gibanje na Španjskem, da je to le boj za svobodo duha in vesti. Lep boj za svobodo, kjer razdivjano ljudstvo mori svoje lastne sinove in hčere.

Na Pruskem so bili v strah, da ruski car ne bo prišel na Nemško sedaj, ko gre mimo njih na Francosko. No, dosegli so, da bo jih vendar pogledal v Dancigu.

Vojska v Južni Afriki. V Južni Afriki se bližajo vroči dnevi in s tem se bližajo tudi za Angleže nove težave. Lord Kitchener bo moral poslati blizu 70.000 mož nazaj na Angleško, ker bi gotovo ne prenesli velike vročine. Zdravstveno stanje angleških vojakov je jako slabo. Bolnišnice so prenapolnjene. Nanovo dohajajoči vojaki pa so večinoma nerabni. Bolni so na srcu, ali so na pol gluhi, na pol slepi, pohabljeni i. t. d. Mnogo jih je tako slabo izvežbanih, da ne znajo niti streljati. Buri pa prodirajo v angleško Kaplandijo in okolica Pretorije in Johannesburga že dolgo ni več varna. Angleški prostovoljci desertujejo in nekateri izmed njih prestopajo na stran Burov. Polkovnik Hanna piše v listu »Spaeker«, da se v Južni Afriki pripravlja ponižanje in poraz cele Anglije. Buri bodo delj časa vzdržali nego pa Angleži. Buri še imajo ogromno živ. Med Afrikanderji in angleškimi naseljenci v Južni Afriki je začelo zadnji čas silno vreti. Vsi ti imajo namreč radi vojne ogromno škodo, za to so vojni sovražni in so se začeli puntati proti Angležem.

Dopisi.

Ruše pri Mariboru. (Veteranska slavnost.) Slovenski javnosti smo še ostali dolžni poročati o lepo vspeji slavnosti, katero so priredili dne 25. avgusta ruski veteranci, ki si nameravajo v bližnji bodočnosti ustanoviti lastno veteransko društvo. Predpoldan so se udeležili naši dosluženi vojaki, a še vedno močni slovenski korenjaki, skupnega sv. opravila v župnijski cerkvi. Kot stotnik je bil vrli narodnjak, veleposestnik g. Alojzij Glasar, kot poveljnik pa gosp. Mule. Godba veterancev iz Maribora jih je spremljala. V cerkvi je imel č. gosp. Bračič slavnosti primeren nagovor. Spominjal se je prisege, ki jo stori vsaki vojak. Zvestobo priseže cesarju in domovini. Rojaki naše slovenske domovine so bili vedno vdani avstrijskemu cesarju. Na neštevilnih bojnih poljih je tekla kri slovenskih junakov za Avstrijo in njene cesarje. Po sv. opravilu so

bitja, in le kakor sladke sanje še mi plava pred očmi oni blaženi, srečni čas. Vse je proč! Vse mine! In kmalo bo pokrivala črna prst naša trupla in trava bo rastle po grobovih. Za nami prišli bodo drugi, katerim je pisana z malim razločkom ista osoda, isto trpljenje —. Pa vrnimo se rajši k naši povesti.

Tomaž je doslužil svoja leta. Prišedši domov, poprijel se je pridno dela in gospodarstva. Ljudje so stikali glave in šepetali: »Glejte, glejte, kako se je poboljšal; pri vojakih pač vsakemu glavo sterejo.« Bolj pametni pa so djali: »Par tednov bo že še šlo, potem pa bo še huji.« Ker sta si bila s Ferdinandom prijatelja, mu predstavi on svojo nevesto. Radi njene lepote pa se je tako globoko vtisnila v srce Tomaževo, da je sklenil v svoji trmi pridobiti jo za ženo. Ko jo je enkrat vprašal, ali hoče njega za moža, ga je pustila in odbežala. Jezno se je vgriznil v ustnice in ko tudi pri njenih stariših ni ničesar opravil, mislil je strastni mladenič, da mu bo Ferdinand že radi prijateljstva odstopil nevesto. Ko mu naznani ta predlog, nasmehne se Ferdinand britko in reče: »Ljubi prijatelj! Vse bi ti izpolnil, le tega, kar se mojeg srca tiče, ti ne morem. In kedo ti je porok, ako bi jo jaz pustil, da te ona potem vzame.« Jezno škripaje z zobmi zapustil je prijatelja ter mu prisegel maščevanje. Kmalu

nato je prodal svojo domačijo ter se naselil v daljnem kraju, kjer ga nikdo ni poznal, in tudi pravo svoje ime je zatajil ter se kot Blaž spoznal dal.

Na dan Ferdinandove poroke je dobila nevesta pismo, v katerem je stalo:

Nevesta!

Ker si s tako predrznostjo odklonila mojo ponudbo ter rajši vzela berača in meni niti besedice privoščila, temveč odbežala od mene, kot bi bil razbojnik, Ti prisegam maščevanje. Mene se mora spominjati vsak, kateri me je razžalil; in tudi Ti se me boš! Tvoj ženin Ferdinand bo plačal svojo predrznost, da ni hotel Tebe meni prepustiti, z lastno krvjo. Srečna ne boš nikoli!

Spominjaj se razžaljenega

Tomaža Puške.

Ko je nevesta prebrala pismo, postala je blede in solze so jej stopile v oči; Ferdinand jo je objel ter jo tolažil in vzbujal, naj se ne boji. Gostje bili so razkačeni radi tolike predrznosti. Ko so nekoliko zaropotali, se je zopet povrnila prejšnja veselost, kakor je že navada pri takih, kjer ne delajo druga, kakor da dobro jedó in pijó. Le nevesta se ni dala utolažiti. Vedno ji je bil Ferdinand v skrbeh in oklepala se ga je zmiraj tesneje in tesneje, kot bi ji ga hoteli ravno sedaj vzeti.

Radi nevestine želje prodal je Ferdinand svojo posestvo. Naključje je nanoslo, da sta prišla ravno v tisto vas, kjer je bival njun sovražnik, katerega pa radi nepravga imena nista spoznala, ter sta si ustanovila novi dom z upanjem, da bodeda tukaj varna pred maščevalno roko. Ferdinand se je poprijel vinotrtva, kar mu je donosalo lep dobiček in Reza vodila je gospodarstvo. Tako sta živela nekaj let srečna in zadovoljna, dokler jima ni kruta roka pretrgala zakonske sreče ter vzela ženi ljubljene moža.

III.

Zaman je čakala Reza svojega moža. Na misel ji pride ono maščevalno pismo. Zdrknila je na kolena pred podobo Križanega ter močila svojo obleko z britkimi solzami in molila:

»O dobrotljivi Jezus in Zveličar: Usmili se me in pripelji mi mojega moža in varuha nazaj v moje naročje. Dodeli mi, da se še enkrat razjokam na njegovih prsih ter si tako utolažim hrepeneče srce. Pa ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi!« Po molitvi vstala je utolažena in pokrepčana. »Pa ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi!« so šepetale njene blede ustnice v jednomer. Orožniku stoječemu na straži, stopile so solze v oči. Pri sebi je zatrjeval, da mora pokončati rušitelja družinske sreče, in če mu pri